

**Socijaldemokrate
Crne Gore**

Podgorica, 22.11.2022. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	22.11. 20 22 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	18-1/22-2/6
VEZA:	
EPA:	487 XXVII
SKRAĆENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE
Predsjednici, mr Danijeli Đurović

**Na osnovu člana 148. Poslovnika Skupštine Crne Gore, podnosimo amandmane na
PREDLOG ZAKONA O POPISU STANOVNIŠTVA, DOMAĆINSTAVA I STANOVA.**

POSLANICI

mr Boris Mugoša

dr Damir Šehović

Ivan Brajović

Ivan Brajović

Predstavnik predlagača je poslanik Boris Mugoša.

AMANDMAN 1

Član 2 Predloga zakona mijenja se i glasi:

“Član 2

U Crnoj Gori sprovede se, u periodu od 1. do 15. novembar 2023. godine, popis stanovništva.

Popis će se sprovesti prema stanju na dan 31. oktobar 2023. godine u 24:00 časa, što se smatra referentnim momentom popisa.”

Obrazloženje:

Dva adekvatna termina za održavanje popisa u Crnoj Gori su april i novembar. Ovo iz nekoliko razloga, o čemu uostalom govore i međunarodne preporuke kada je u pitanju određivanje perioda popisivanja: treba birati period godine kada nema značajnijih fluktuacija stanovništva, odnosno kada većina ljudi boravi u svom uobičajenom mjestu boravka, što u našem slučaju znači da treba izbjegavati turističku sezonu kao i periode praznika i godišnjih odmora; treba izbjegavati godišnja doba u kojima je teško doći do naseljenih područja zbog nepovoljnih vremenskih uslova, što bi kod nas značilo da treba izbjegavati zimu; veoma je važno da se vrijeme popisa ne preklapa sa izbornim događajima, odnosno izbornim kampanjama jer popis stanovništva treba realizovati u stabilnom političkom i društvenom okruženju, što bi kod nas podrazumijevalo da u 2023. treba izbjeći prvu polovinu godine zbog održavanja izbora.

Ako uzmemo u obzir sve navedeno, kao i činjenicu da je prikupljanje podataka u poslednja dva popisa u Crnoj Gori realizovano od 1-15. novembra 2003. i od 1-15. aprila 2011. godine, onda se nameće kao adekvatan termin 1. do 15. novembar 2023. godine.

Osim toga, neophodno je u Zakonu definisati termin održavanja popisa zbog kvalitetne realizacije svih pripremnih aktivnosti.

AMANDMAN 2

U član 9 stav 1, brišu se riječi “nacionalnoj, odnosno etničkoj pripadnosti; vjeri; maternjem jeziku; jeziku kojim lice uobičajeno govori;”

Obrazloženje:

Višestruka je važnost podataka dobijenih popisom. Naime, podaci popisa su važni za kreiranje i sprovođenje raznih javnih politika, kao i za naučno-istraživačke potrebe, za potrebe biznis zajednice, civilnog društva i dr. Brojne javne politike podrazumijevaju neophodnost posjedovanja kvalitetne statističke baze, kao što su politike regionalnog razvoja, socijalne politike, obrazovne i zdravstvene politike, populacione odnosno politike demografskog razvoja, politike zaštite životne sredine i dr. Zbog svega nevedenog je neizmjerljivo važno da se kroz popis stanovništva dobiju kvalitetni podaci neophodni za kreiranje ovih politika i da se kroz prikupljanje eventualno nekih drugih podataka u popisu ne utiče negativno na one koje treba da posluže za planiranje ključnih javnih politika.

U datoj društveno-političkoj situaciji potrebno je da se Popis stanovništva, domaćinstava i stanova sprovede u atmosferi koja je lišena tenzija i da se cijeli proces oslobodi političkih uticaja. Uredbom (EZ) br.736/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9.jula 2008. o popisu stanovništva i stanova definisane su obavezne teme koje svaka zemlja treba da prikuplja, među kojima nisu istaknuti etnička pripadnost, vjerosipovjest i maternji jezik. Navedene Uredbe naglašavaju da je važno periodično prikupljati statističke podatke o stanovništvu, socijalnim, ekonomskim i stambenim karakteristikama osoba za određivanje regionalnih, socijalnih i politika zaštite životne sredine. Prikupljanje podataka o etničkoj pripadnosti, vjerosipovjesti i jeziku je sa stanovništva međunarodnih organizacija EUROSTA-a i Ekonomski komitet Ujedinjenih nacija za Evropu (UNITED NATIONS ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE) – UNECE opciono. Ove podatke ne prikupljaju mnoge zemlje. Podatke o nacionalnoj pripadnosti ne prikupljaju: Njemačka, Francuska, Italija, Danska, Švedska, Norveška, Finska, Belgija, Holandija, Švajcarska, Luksemburg, Španija, Portugal, Grčka, Austrija, Slovenija, Island. Podatke o vjerskoj pripadnosti ne prikupljaju: Francuska, Italija, Danska, Švedska, Norveška, Finska, Belgija, Holandija, Luksemburg, Austrija, Poljska, Španija, Slovenija, Island, Sjedinjene Američke Države, Kanada, Rusija. Podatke o jeziku ne prikupljaju: Njemčka, Francuska, Italija, Danska, Švedska, Norveška, Finska, Belgija, Holandija, Španija, Portugal, Grčka, Austrija, Slovenija, Island, Sjedinjene Američke Države. Praktično samo 1/3 zemalja EU prikuplja sva navedena tri podatka.

Crna Gora je građanska država u kojoj su Ustavom i zakonima prava svih njenih građana zaštićena i veoma je važno konstantno raditi na osnaživanju principa građanske države koje proklamuje

Ustav Crne Gore. Takođe, neophodno je da država štiti i unapređuje prava manjinskih naroda, afirmiše posebnosti jer je to jedno od najvećih bogatstava multietničke Crne Gore.

Naravno, nužno se nameće pitanje na koji način će biti ostvarivana dosadašnja prava naroda koje naše zakonodavstvo definiše kao manjinske. Tu se prije svega misli na utvrđivanje procenta potrebnih za primjenu Zakona o izboru odbornika i poslanika i Zakona o manjinskim pravima i slobodama. Za utvrđivanje ovih podataka mogu biti korišćeni podaci sa prethodnih popisa, a u slučaju većih demografskih promjena (što redovno prati zvanična statistika) oni mogu biti provjereni kroz sprovođenje prikladnih zvaničnih istraživanja, kako to predviđa EU legislativa. Veliki je i širok prostor za afirmaciju i očuvanje posebnosti naroda i popis nije jedini put za njihovo ostvarivanje.

Kada je u pitanju jezik, Ustav je dao preciznu odrednicu službenog i jezika u službenoj upotrebi. Bilo kakve promjene u ovoj oblasti su teško moguće, jer je ovaj član Ustava moguće promijeniti tek nakon potvrde na referendum 3/5 svih birača, što bi trebalo da podrži oko 325.000 birača. Opšti Zakon o obrazovanju i vaspitanju precizira kada se mogu koristiti jezici u službenoj upotrebi tako da nije potrebna informacija o procentu građana koji ga govore u određenoj opštini. Podzakonskim aktima i praksama Ministarstva prosvjete precizirane su procedure za korišćenje jezika u službenoj upotrebi u obrazovnom sistemu.

Predloženo amandmansko rješenje ima za cilj da Crna Gora prati moderne statističke prakse ubjedljive većine razvijenih država, odnosno društava gdje je ostvaren do sada najveći stepen razvoja demokratskih vrijednosti i praksi.